

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institvtionvm// Ad Vniversvm// Ivs Pontificivm, Sive//
Canonicvm, Libri Qvatvor**

Lancellotti, Giovanni Paolo

Basileae, 1566

xxv. Qui promoueri non possunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61756)

& fundamentum, superædificari non potuit, vbi fundamentū defuit.

Sacros ordines tantūm Episcopus confert, minores interdum & alij, & Episcopus qui loco, non dignitati renunciauit, sacros ordines conferre potest, secus, si etiam dignitati, quia tunc solūm minores confert. h. d.

Illud postremò omittendum non est, quòd inter minores & sacros ordines illa est differentia: quia maiores ab Episcopis, minores verò etiā ab alijs quandoque conferuntur. Vnde de eo quæsitum est^a, qui Episcopatui renunciaisset, an & quales ordines cōferre posset? in qua spe cie obtinuit distinctio, vt si quidem loco tantūm quis renunciaisset, eos quos ante renunciationem poterat, rogatus conferre possit. Quòd si non solūm loco, verūm etiam dignitati renunciauit, minores tantūm quis ab eo recipere, & in illis deferuire, & ad maiores, si reperiatur idoneus, poterit promoueri. Sane si ab eodem sacros ordines scienter quis receperit, quia indignum se fecit, officij non habebit executionem: vbi autem non sciēter (nisi crassa & supina fuerit ignorantia) discretus Pōtēfex dispensare poterit.

QUI PROMOVERI non possunt,

TITVLVS XXV.

Ponit quatuor causas siue respectus, ob quos prohibentur homines ordinari. h. d.

Quoniam verò præcaueri debet, quod vel infirmari, vel vituperari potest: sciendū est, quosdam esse qui non sunt ad Ecclesiasticos ordines admittendi, quod fieri contingit quatuor ex causis: aut enim quis promoueri impeditur ratione subiectionis, aut ratione delicti iā patrati, aut suspicione futuri lapsus, aut ob corporis læsionem.

Seruus & libertus non possunt ordinari, & seruus ordinatus sciente domino fit ex hoc liber & ingenuus. h. d.

Ratione subiectionis^b promoueri impediuntur serui: eos enim, nisi à dominis libertatem cōsecuti fuerint, nullo debet ordine Episcopus insignire: liber enim esse debet, qui diuinæ aggregandus est militiæ. Quapropter nō solūm serui, sed nec, qui retēto obsequio, manumissi sunt, cū adhuc seruitutem quandā seruire videantur, sunt ad clericatus ordinem promouendi. Quod si contrā factum fuerit, tam ordinantis, quàm eius qui sacro præcinctus est cingulo, Canonicis pœnis coercenda est audacia. Si tamen seruus, sciente Domino, fuerit ordinatus, ex hoc liber erit & ingenuus.

Manumissus ab Ecclesia, ut eidem seruiat in diuinis, non potest se transferre ad aliam Ecclesiam: secus, si simpliciter fuerit manumissus. hoc dicit.

Quòd si^c quis Ecclesiæ serui conditione obnoxius, ab eadem

^a cap. 1. ext. de ordi. ab episcopo.

^b cap. 1. & seq. extr. de seruis nō ordi.

^c cap. eod. lib. tit. ext. de ser. nō ordi.

dem manumittatur, vt insignitus ordine clericali in ea perpetuò seruiat in diuinis, liber factus & ordinatus, ad aliam se transferre non poterit: sed, si absolutè manumissus fuerit, ad aliam transeundi non erit licentia deneganda.

Monachi non ordinantur, nisi de licentia Abbatis.

a can. 1. dist. 58. cap. ad aures. extr. de temp. ordinar.

Monachi quoque, nisi de sui fuerint Abbatis voluntate præpositi, ad Ecclesiastica non sunt officia promouendi.

Licentia concessa à superiore religioso, ut possit consentire prouisioni de se factæ, nõ ualet. h. d.

b clem. fin. de elect.

Strictius adhuc agitur cum religiosis, non solum circa ordines, sed etiam circa electione, vel prouisionem quamlibet: si cui enim à superiore suo licentia concedatur, vt electioni, vel prouisioni, si quam de ipso fieri contigerit, suum accommodare possit consensum, quia ambitionis vitio viam parat talis licentia, nullius firmitatis existet.

Non potest quis ab extraneo Episcopo ordinari, nisi de licentia sui ordinarij, quam concedere poterit etiam Vicarius & capitulum, si sedes uacet, uel qui administrat. h. d.

c cap. 2. seq. de tempo. ordi. in 6.

Pari ratione constitutum est, ne quis alienæ diœcesis virum præter proprii superioris licentiam ordinare audeat, quam tamen Episcopo in remotis agente, dare poterit ipsius in spiri-

tualibus Vicarius generalis, vel sede vacante Capitulum, seu is ad quem tunc temporis administratio spiritualium noscitur pertinere.

Itali Episcopi non debent ordinare Ultramontanum, nisi de licentia Papæ, uel sui ordinarij. h. d.

d cap. 1. de tẽ por. ordi. in 6.

Et hoc quidem non solum obtinet Italis ordinari flagitantibus, verum etiam exteris. Etenim illos nullus Italicus Episcopus ordinare debet, nisi vel à summo Pontifice specialem habeat licentiam: vel ab Episcopo, de cuius diœcesi traxerit originem ordinandus: vel in cuius diœcesi beneficiatus existit, per eius parentes literas causam rationabilem continentem, quare ipsum nolit vel nequeat ordinare. & ij qui contrauererint, censuris canonicis coërentur, prout latius ex Clementis IIII. constitutione apparet.

Homicida uoluntarius non potest promoueri, & promotus est deponendus, secus de necessario. h. d.

Patrati delicti ratione quis ordinari prohibetur, vt cum homicidium, aut aliud capitale crimen factò, aut præcepto, aut consilio perpetraverit: & per surreptionem promotus, deijciendus erit, dicente Domino, Si quis per industriam, aut per insidias hominem occiderit, ab altari meo euellat eum. De eo itaque homicida intelligendum est, qui uoluntate committit homicidium. Cæ-

e can. si quis uidua. 50. dist. & per totum. & ext. de homic. cap. 1. ext. de homic.

f

terum si qui necessitate maxima arctati, effugere nullo pacto valentes, homicidium admiserint, nullam ex hoc irregularitatem incurrunt.

Fortuitum homicidium commissum, dum datur operam rei illicitæ, impedit quem promovendi. h. d.

Quòd si neq; voluntariū fuerit, neque necessarium, sed fortuitum, distinguendum est, nū is cuius occasione perpetratum fuerit, illicitæ rei daret operam, an licitæ. Si illicitæ rei daret operam, ut putà, vetito ludo incūbens, casu homicidium perpetraverit, vel bello etiam contra infideles sese immiscens, volēs Christiani nominis hostem interfecerit, nec ad sacros ordines promovendus est, & promotus non solum ad superiores ascendere prohibendus est, verum etiam in suo ministrare: planè ex dispensatione in inferiore ministrare substinendus erit.

Si datur operam rei licitæ, ex negligentia homicidium comisit, irregularitatem incurrit: secus, si non ex negligentia, sed mero casu. h. d.

Sed & si licitæ rei opera datur, nec tamen debitam quis operi suo adhibuit diligentiam, ex quo homicidium sequutum est, ab omni ministerio altaris excludendus erit: quod in eo responsum est, qui puerum intuitu disciplinæ ita percussit, ut ex percussione expiraverit, vel ex ea in aliam infirmitatem inci-

dit, ex qua compertum fuit expirasse. Præceptoris etiam nimia sævitia culpæ assignatur. Diversum statuitur, si nulla culpa subsit, ut in eo accidit, quo campanas pulsante, ut signo dato conveniret populus ad divina, tintinabulum cadēs, ita subiectum puerum percussit, ut ex vulnere decesserit: nam cum is culpæ penitus expers fuerit, nullam incurrisse noscitur irregularitatem, etiam si de homicidio veniam postulaverit. Bonarum enim mentium est ibi etiam culpam agnoscere, ubi culpa non est.

Infantes, furiosi, dormientes, ex commissio homicidio non incurrunt irregularitatem. hoc dicit.

Idem & constitutum est de infantibus, furiosis, & de dormientibus, qui si hominem mutilent, vel occidant, nullam ex hoc irregularitatem contrahunt.

Clerici facientes querelam de suis malefactoribus, non sunt irregulares, etiam si Iudex mortem illis inferat. h. d.

Idem & de clericis, qui de iniurijs sibi illatis apud Iudicem conqueruntur, protestantesque ad vindictam, seu sanguinis pœnam non intendunt. Nam si Iudex Iustitia exigente mortem delinquentibus inferat, accusatoribus imputari non debet: alioqui si propter huiusmodi metum, quia scilicet Iudex ad pœnam sanguinis posset procedere, sic conqueri non auderēt, daretur

a cap. continetur. extra de homi.

b can. clericum qui. et can. seq. dist. 50

c d. cap. continetur. in fi.

d cap. continetur. extra de homi.

e cap. presbyterum. extra de homi.

f cap. Ioannes sacerdos. dist. de homi.

g clem. 1. de homi.

h cap. 2. de homi. in 6.

retur

retur plerisque materia trucidā di eos, & ipforum bona palsim inuadendi.

Publicè pœnitentes non possunt promoueri, possunt tamen ex necessitate deputari in ali quo minorum ordinum. h. d.

a can. cano- nes apud. di stin. 50.

Pœnitentes a quoque tam ad sacros ordines, quàm etiam in- fimos promoueri non debent: quod vtiq; non de omni pœ- nitente intelligendum est, sed de eo tantùm quem publicè, ac solenniter pœnituit: quæ pœni- tentia semel tantùm in Ecclesia conceditur^b. Placuit tamen To- letano Concilio^c, si necessitas aut vsus exegerit, inter ostiari- os, vellectores huiusmodi pœ- nitentes posse collocari.

b can. si quis post. 5. po- test. d. dist. 50.

c can. placu- it. d. distin. 50.

Qui exercuerunt officia secularia, si hone- sti sunt, post reddita ratiocinia possunt ordina- ri, secus est de usurarijs. h. d.

d cap. uni. ex. de oblig. ad ratio. ordi. uel non.

Iis d illi similes sunt qui nè- gotijs & officijs secularibus ser- uiunt: quorum tamè vita si post deposita onera, & reddita ratio- cinia deprehensa fuerit inculpa- ta, omnibus possunt munerib. honestari. Quòd si quis vsu- ras^e, dum negotiaretur, exercu- isse compertus fuerit, non so- lùm ordinandus non est, verùm etiam ordinatus deponendus^f. Mens enim auida, nec abstine- re nouit vetitis, nec gaudere cõ- cessis^g.

e can. 2. dist. 33.

f cano. si quis clericorum. dist. 47.

g can. uirū. in fi. d. distin. 47.

Simoniaci, seditiosi, & iniuriarum ultores ordinari non possunt. h. d.

Idem statuendum est de eo,

qui quasi dona Dei empturus, pecuniam ad imitationem Si- monis^h obrulerit. Idem & de seditiosisⁱ, & his qui propriarū iniuriarum pertinaces fuerint ultores.

b can. 2. in ff. dist. 33. & 1. q. 1. per totum.

i can. seditio- narios. dist. 46.

Fur occultus potest post restitutionem, & pœnitentiam ad sacros ordines promoueri. hoc dicit.

k cap. ex lite- ris. extr. de- fuit.

De^k fure, an ad sacros ordi- nes promoueri possit, quæri po- test. & si quidem spontè furtum confessus, damnum passo satis- fecerit, & pœnitentiam pere- gerit, si alioqui idoneus fuerit, nec super furto manifesta re- sperus sit infamia, ad sacros or- dines proculdubio promoueri poterit.

Baptizatus in ægritudine non debet ordi- nari regulariter, & rebaptizati nunquam or- dinantur. h. d.

Sed etsi nullum quis delictū perpetrasse deprehendatur, qd̄ illum à sacris excludere valeat ministerijs, adhuc tamen, si vel de fide eius, vel continentia sus- picio sit, promouendus non e- rit. Vt ecce, si quis in ægritudi- ne^l constitutus, baptizatus fue- rit, quia fides eius non ex vo- luntate, sed ex necessitate vide- tur esse, presbyter ordinari non debet: nisi fortè postea ipsius studium & fides emicuerit, aut hominum raritas hoc exegerit. Scienter autem rebaptizatis^m, vt ad clericatus gradum promo- ueantur, permittendum non erit.

l cano. 1. & seq. dist. 57

m can. confir- mandū est. in fi. distin. 50.

Filij presbyterorum non possunt ordinari, nisi sint regulares, uel monachi, uel nisi sint nati ex legitimo matrimonio, uel sint ualde mor-
ti. b. d.

- a *can. 2. disti. 56. & ca. 1. extr. de filiis presbyt.* Presbyterorum quoque filij à sacris ministerijs arcendi sunt, nisi aut monachi fiant, uel in cōgregatiōe Canonica regulariter uiuentes, religiosè probati fuerint conuertiari. Sed hoc^b de ijs intelligere nos oportet, ad quos adulterio natos paterna flagitia hæreditaria successione descendunt: unde si uel ex legitimo nati sunt matrimonio^c, uel morum honestas eos commendabiles fecerit exemplis & authoritatibus, non solum sacerdotes fieri possunt, sed etiam summi sacerdotes.

Bigamus, & qui uxorem duxit uiduam, eiectam, uel meretricem, ordinari nõ possunt.
h. d.

- d *can. ex parentibus. & seq. & can. si quis uidua. disti. 50. can. 2. di. 33. cap. 1. & 3. per totum titulum. extra. de bigamis.* Item^d repellendi sunt, bigamus, & qui uiduam, uel eiectam, uel meretricem, uel ancillam uxorem duxerit. Vidua est, cuius cognita maritus mortuus est: unde^e is, qui ab alio quidam duciam, sed minimè cognitam duxit uxorem, propter hoc impediri non debet, quin possit ad sacerdotium promoueri, cum neuter carnem suam diuiserit in plures. Eiecta est, quæ uiuente marito eijcitur. Meretrix, quæ multorum libidini patet, & cuius turpitudine publicè uenialis est. Quod nõ de ijs intel-

ligendum est, qui tales adhuc uxores retinent (nam in ijs alia ratio est: quia scilicet coniugati non possunt in sacris esse constituti) sed de ijs, quorum uxores defunctæ sunt.

Bigamus est, qui duas duxit uxores, & qui secundas nuptias tantum de facto contraxit, reputatur bigamus. Item, si cum uidua de facto contraxerit. h. d.

Est autem bigamus^f, qui duas habuit uxores, siue baptizatus ambas, siue etiam ante baptismum alteram. Si quis tamen laicus primam duxerit, in sacris cōstitutus alteram, an sit inter bigamos reputandus, hæsitatum est. Ex facto autem responsum est, hunc quidem nec bigamum esse, nec maritum uiduæ: quia tamen, quantum in ipso fuit, secundas nuptias contraxit, & uiduam duxit, tanquam de bigamo, fore constitutum.

Fornicatus cum pluribus concubinis, non incurrit irregularitatem bigamiæ. h. d.

Aliud Iuris est de concubinis^h, quas si plures quis habuerit, irregularitatem bigamiæ non incurrit, sed cum eo tanquam simpliciter fornicatus sit, quoad executionem sacerdotalis officij, dispensari poterit.

Corpore uitiatus, nisi modica sit læsio, orari non potest. h. d.

Cauenda sunt autem ijs, qui Ecclesiasticis mancipandi sunt officijs, non solum animi, uerum etiam corporis uicia. Unde

Glo. pen. can. pen. disti. 26. cap. nuper. & cap. fin. extr. de big.

ca. pen. extr. de bigamis.

a *distin. 55.* de aliqua parte corporis læsi, ad sacerdotium ascendere non valent. Hoc tamen tunc obtinet, cum euident & notabilis est lesio: ceterum, si modica sit, ut puta, qui exiguam partem digiti, vel unguem nolentes amiserint, ita ut sine scádalo possint celebrare, à sacerdotio repellendi non erunt.

Abseisi ex necessitate promoueri possunt, secus si ex uoluntate. h. d.

b *cap. 1. & fin. extra. de corp. uitia.* Idem iuris est de eo, cui vel vi, vel in cunabulis, vel de medicorum consilio metu imminetis periculi virilia fuerint amputata: quod si volentes, & carnali vitio repugnare fortè cupientes, se ipsos absciderint, quia sui homicidæ sunt, ad clerum peruenire non possunt.

d *can. si quis absciderit. d. distin. 55.* Corpore. n. vitiati, nõ casu, sed propria voluntate sunt intelligendi: & sicut in illis veniam casus impetrat, ita vindictam in ijs voluntas postulat.

Oculo priuatus indistinctè promoueri non potest, licet retineat ordines, si postea talis priuatio contingat.

Hæc autem distinctio non in omnibus membris sibi locum vendicat. Cui enim oculum abstulit casus, licet voluntas de fit, sacerdotium tamè consequi non potest. Ceterum si sacerdotali in ordine constituto tale quid acciderit, quod olim integer acceperit, non amittet.

f *can. fin. distin. 55.*

Olim furiosus, uel aliter uexatus, non potest ordinari. Clerici qui aliquando fuerunt demoniaci, non possunt ad ulteriores ordines promoueri. h. d.

Is quoque, qui in furorem aliquando versus insaniuit, aut quolibet modo vexationis incurfibus effertur, aut, quod prope furorem accedit, in scenam luserit, vel afflictione diabolica vexatus fuerit, ordinari non poterit. Clerici etiam, qui in adolescentia à dæmonibus cognoscuntur obsessi, ad superiorem gradum ascendere non possunt.

D E P R A E B E N -
dis, & alijs beneficijs,

TITVLVS XXVI.

Connexa & dependentia sunt simul tractanda. h. d.

Post hæc videamus de præbendis, & illarum concessione: quæ pars Iuris extra propositam quidem materiam fortasse videri poterit: loquimur enim in præsentem de iure personarum. Sed cum supra de dignitatibus Ecclesiasticis, quibus præbendæ videntur annexæ, locuti fuerimus, non sine causa, sequenti loco potest hæc Iuris materia tractari.

Qui in altari laborat, de altari debet uiuere. h. d.

Præbenda nihil est aliud, quàm Ius percipiendi prouentus Ecclesiasticos, tanquam

g *can. 2. et 3. distin. 33.*

h *can. clerici. d. distin. 33.*